RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(A Residential Autonomous College under University of Calcutta)

First Year, Second Semester (January – June), 2011
Mid-Semester Examination, March, 2011

SANSKRIT (Honours)

Date : 9 March 2011 Full Marks : 50
Time : 11am – 1pm

(Use separate answer script for each group)

Group – A

1. a) अधो निर्दिष्टेषु स्वाभिमतमेकस्य संहिता (Join in Sandhi) कार्या। [1]

   सेवेते + एते, सुनीतिः + रामः, गो + अक्षः, महान् + आग्रहः।

   b) अधो दत्तेषु स्वाभिमतमेकस्य सन्धिविच्छेदः (Disjoin in Sandhi) कार्यः। [1]

   त एव, गव्यूतिः, हरयेहि, सारङ्गः।

   c) यथेच्छं द्वयं यथोपयुक्ते एकशब्दे (single word) कथ्यताम्। [1+1]

   तपश्चरति, सभायां साधुः, व्यासस्यापत्यं पुमान्, पुनः पुनः नृत्यन्ति, स्मर्तुमिच्छति, कलहं करोति।

   d) उभयोर्मध्ये अर्थपार्थक्यम् (Distinguish between) उल्लि य द्वितयस्य वाक्ये व्यवहारः करणीयः। [2+2]

   i) सर्वाय & सर्वस्मै।
   ii) आम्रः & आम्रम्।
   iii) उत्तिष्ठति & उत्तिष्ठते।
   iv) वर्णी & वर्णवान्।
   v) सुगन्धि & सुगन्धः।

   e) अधो लिखितेषु द्वयस्य विग्रहवाक्यं प्रदर्श्य समासनाम (Name and expound the Samāsa) लि यताम्। [2+2]

   i) यथाशक्ति
   ii) प्रतिदिनम्
   iii) यूपदारुः
   iv) घनश्यामः
   v) मातापितरौ

   f) रेखाङ्कितपदेषु स्वाभिमतं चतुर्णां सयुक्तिकं कारकविभक्तिः (Case-ending) निर्णेया। [1×4]

   i) वदन्ति अपर्णेति तां पुराविदः।
   ii) नारायणः सेवितः लक्ष्या।
   iii) अयि मातः! जलं पास्यामि।
   iv) ग्रामं भारं वहति।
   v) वृक्षं पुष्पं चिनोति।
   vi) एकादशीमुपवसन्ति निर बुभक्षाः।
   vii) युवानोः ग्राममधिवसन्ति।
   viii) बालका दोला अधितिष्ठन्ति।

2. ‘स्वप्नवासवदत्तम्’ इति नाटके वर्णित: प्रथमाङ्कस्थितो ब्रह्मचारिवृत्तान्त: स्वकीयया वाचा उपस्थाप्यताम्। वृत्तान्तस्यास्य नाटकीयं गुरुत्वं तात्पर्यञ्च आलोच्यताम्।

(Reproduce in your own word, the episode of Brahmacārin as narrated in act-1 of the drama Svapnavāsavadattam and show its dramatic importance and significance.) [10]

OR,

नाटकीयां घटनामवल ब्य ‘स्वप्नवासवदत्तम्’ इति नाटकस्य नामकरणयाथार्थ्यं प्रतिपाद्यताम्।

(Explain the appropriatness of the title of Svapnavāsavadattam with reference to the incidents of the drama)

Group – B

3. बङ्गोयानुवाद आङ्गलानुवादो वा करणीय: । (Translate into Bengali or English) [5]

द्विषां विघाताय विधातुमिच्छतो
रहस्यनुज्ञाभधिग य भूभृत: ।
स सौष्ठवौदार्यविशेषशालिनीं
विनिश्चितार्थामिति वाचमाददे ॥

OR,

श्रिय: कुरूणामधिपस्य पालनीं
प्रजासु वृत्तिं यमयुङ्क्त वेदितुम्।
स वर्णिलिङ्गो विदित: समाययौ
युधिष्ठिरं द्वतवने वनेचर: ॥

4. सरलया संस्कृतभाषया सप्रसङ्ग व्या या कार्या। (Explain with reference to the context in simple Sanskrit) [7]

क्रियासु युक्तैर्नृप चारचक्षुषो
न वञ्चनीया: प्रभवोऽनुजीविभि: ।
अतोऽर्हसि क्षन्तुमसाधु साधु वा
हितं मनोहारि च दुर्लभं वच: ॥

OR,

स किंसखा साधु न शास्ति योऽधिपं
हितान्न य: संश्रृणुते स कि प्रभु: ।
सदानुकूलेष् हि कुर्वते रतिं
नृपेष्वमात्येषु च सर्वस पद: ॥

5. बङ्गोयानुवाद आङ्गलानुवादो वा कर्तव्य: । (Translate into Bengali or English) [5]

पातुं न प्रथमं व्यवस्यति जलं युस्मास्वपीतेषु या
नादत्ते प्रियमण्डनापि भवतां स्नेहेन या पल्लवम्।
आद्ये व: कुसुमप्रसूतिसमये यस्या भवत्युत्सव:
सेयं याति शकुन्तला पतिगृहं सर्वैरनुज्ञायताम्॥

OR,

विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा
तपोधनं वेत्सि न मामुपस्थितम्।

स्मरिस्यति त्वां न स बोधितोऽपि सन्
कथां प्रमत्तः प्रथमं कृतामिव ॥

6. सरलया सुरगिरा सप्रसङ्ग व्या या कर्तव्या। (Explain with reference to the context in simple Sanskrit) [7]

एषापि प्रियेण विना गमयति रजनीं विषाददीर्घतराम्।
गुर्वपि विरहदुःखमाशाबन्धः साहयति ॥

OR,

यात्येकतोऽस्तशिखरं पतिरोषधीना
माविष्कृतोऽरुणपुरःसर एकतोऽर्कः।
तेजोद्वयस्य युगपद्व्यसनोदया यां
लोको निय यत इवात्मदशान्तरेषु ॥

◆◆❖◆◆